

CHP'YE OY VERMEK DEĞİŞMEZ BİR KADER MİDİR?

11 Aralık yerel seçimleriyle ilgili konuşmanın Yürüyüş dergisinde çıkan özeti.

CHP ve AP liderlerine ve yandaşlarına bakarsanız, Türkiye bu iki partiden birini seçmeye mahkûm. Her iki taraf da “oylar bölünmesin, oylar dağılmasın” sözde gerekçesini ısıtıp ısıtıp öne sürüyor. Peki ama bu iki partiden ikisi de Türkiye'nin geniş halk kitlelerinin sorunlarına çözüm getirmiyor, ihtiyaçlarına cevap vermiyorsa ne olacak? Dağılmasın diye oylar hep belli iki partiye verilecekse, sonsuza kadar durum değişmeyecek, bir başka parti ön plana çıkamayacak demektir. Oysa toplumlar durağan değildir, zamanla değişirler. Politik partilerin toplumdaki yeri de zamanla değişir. Kimileri zamanla zayıflar, çöker gider. Kimileri ise gelişir güçlenir. Türkiye'yi yöneten ve Türkiye'nin bağımlılığının ve geriliğinin, halkımızın yoksulluğunun, sömürü ve baskı altında bunalmasının sorumluluğunu taşıyan partiler ergeç etkinliklerini yitirecek, politika sahnesinden silineceklerdir. Bugün yeniden yeniye demokrasi ve halktan yana olma iddiasındaki partiler ise ancak bu iddiaları lafta kalmadığı sürece ve ölçüde etkin olabileceklerdir. Milliyetçi Cephe'ye karşı CHP'ye oy vermek, halkımızın değişmez kaderi değildir.

Yerel Yönetimlerde CHP İktidardaydı

Milliyetçi Cephe 1975'ten beri merkezi iktidarda ise, CHP de 1973'ten beri yerel yönetimlerin çoğunda iktidardadır. En büyük kentlerin belediyesi CHP'nin elindedir. Bu kentlerde CHP başarılı yerel yönetim örnekleri verememiştir. Bu başarısızlık belediyelerin merkezi iktidarın kontrol ve müdahalesi altında oluşuyla ve Milliyetçi Cephe iktidarının CHP'li belediyelere karşı tavır almasıyla izah edilip mazur gösterilemez. Bu engellemelere, güçlüklerle rağmen yapılacak işler vardır, örneğin merkezi iktidarın tutum ve davranışı, yeni Belediyeler Kanunu'nun geçirilmesi gereği ülke çapında belli başlı kentlerde bir kampanya konusu yapılabilirdi; kamuoyu harekete getirilebilir, iktidar üzerinde demokratik baskı yoğunlaştırılabilirdi. Kentlerde gelişen arsa spekülasyonlarını, imar yolsuzluklarını, belli sermaye gruplarının çevirdikleri dolapları önleyici, hiç değilse sınırlayıcı adımlar atılabilirdi. Dört yıllık uygulamada görüldü ki, demokratik yerel yönetim, halktan yana ve halkın denetiminde belediyecilik konusunda CHP belli bir anlayışa ve politikaya sahip değildir, üstelik kentsel çıkar grupları CHP'ye ve CHP aracılığı ile belediye meclislerine de girmiştir.

Referandum, Ama Nasıl?

Bu seçimler bir referandum ise, iki taraf arasında bir oylama ise, bu, AP veya MC ile CHP arasında bir oylama demek değildir. Sağ ile sol arasında bir oylama demektir. Yani büyük sermayeden yana olan partilerle, emekten yana olan partiler arasında

bir seçimdir. Sol ise CHP demek değildir. Çünkü CHP halktan, emekçilerden çok söz etmekle beraber işçinin ve emekçinin partisi değildir. CHP büyük sermayenin egemen olduğu kapitalist düzenin değişen koşullarda devam edebilmesinin olanaklarını arayan ve kendince bulduğuna inanan partidir. Programında bunu açıkça söylemekte, büyük sermayeye değişen koşullarda varlığını sürdürebilme olanaklarını anlatmaktadır. Sözünü ettiği “düzen değişikliği” sermayeci düzenin ıslahıdır. Bu düzenden, yani kapitalizmden sosyalizme geçiş değildir.

Yerel Yönetimler Konusunda Öneriler

Belediye yönetimleri konusunda en aksak taraf ve diğer aksaklıklara olanak yaratan taraf, bunların halkın katılımından ve denetiminden uzak oluşlarıdır. Belediye başkanları ve meclisleri halkın oyları ile seçilirler ama seçildikten sonra seçmenlerle ilişkileri kalmaz. Başkanların ve meclislerin ne yapıp ne ettiklerinden halk habersizdir, bilgi edinme ve bu işleri kontrol etme olanakları yoktur. Bugünkü durumda büyük sermaye ile bütünleşmiş belli çıkar grupları belediye meclislerinde etkindir ve baskılarını belediye işlerinin yürütümünde duyurmaktadırlar. İmar planına ilişkin konular, arsa spekülasyonu, çeşitli fiyat tarifelerinin tespiti sermaye sınıfı gruplarının etkinliklerini duyurdukları konulardır.

Belediye yönetimlerindeki bu durum toplumun sınıfsal yapısının yerel yönetime yansımasıdır. Sınıflar varoldukça bu yansıma olacaktır. Sosyalist düzene geçildiğinde ancak merkezi ve yerel yönetimler emekçi halk çoğunluğu yararına işleyeceklerdir. Bunu söylemek bugünkü sınıflı toplumlarda, belediyeler düzeyinde halk yararına yapılabilecek hiçbir şey yoktur anlamına gelmez. Yerel yönetimlerin yasası, yapısı halk kitlelerinin doğrudan yönetime katılımını ve bu yönetimleri denetlemesini sağlayacak biçimde değiştirilmelidir. Böyle bir demokratikleşmeye genel olarak sermaye sınıfları, özel olarak da bunların her kentteki kesimleri karşı koyacaklardır.

Belediyelerin halk çoğunluğu yararına işlemesi gereği onların üretim alanlarına girmelerini getirir. Yeni belediye üretici olacaktır. Belediye zabıtası kontrolleriyle fiyatların yükselmesini önlemek, bu kontroller ne kadar sık yapılırsa yapılsın mümkün değildir. Yapılması gereken iş, halkın yaşamındaki belli başlı temel maddelerin ve hizmetlerin üretimini belediyelerin üstlenmesidir. Ekmeğin belediyelerce üretilmesi başta gelen konudur. 1930’ların belediye kanunu bile buna imkân vermektedir, ama bu imkân belediyelerce kullanılmamaktadır.

Yürüyüş, Sayı 140, 13 Aralık 1977